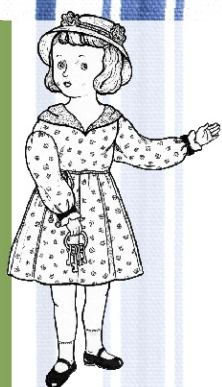

NÁVŠTĚVA U SCHWARZENBERKŮ ZADNÍMI DVEŘMI

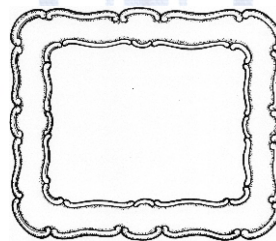
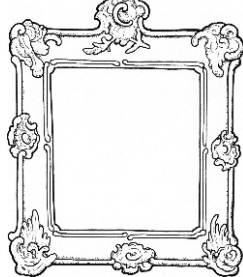
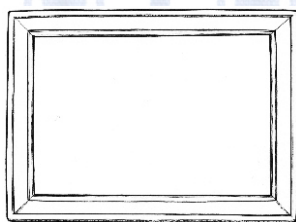
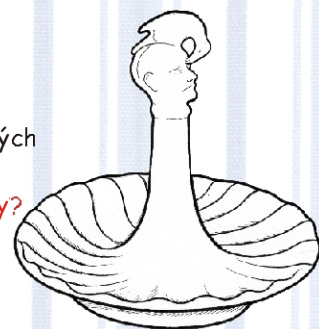
Milí kamarádi,
dovolte, abych vás pozvala na návštěvu o století zpět. Moje maminka Rozálie pracuje jako komorná na zámku Třeboň, který patří šlechtickému rodu Schwarzenberků. Já jí někdy chodím pomáhat s úklidem v pokojích, kde rodina při svých návštěvách Třeboně pobývá. Dnes vás vezmu s sebou... **Zkouvejte očima, ale na nic nesahejte!**

Schwarzenbergové patřili od druhé poloviny 17. století k nejvýznamnějším rodům na českém území. Kromě Třeboně jim patřila i další sídla, z nejdůležitějších připomeňme zámek Český Krumlov a Hluboká nebo paláce v Praze a Vídni. V průběhu roku se rodina přesouvala z jednoho místa na druhé. Po podzimním pobytu na Hluboké přijížděli Schwarzenbergové na počátku prosince do Třeboně, aby zde trávili Vánoce a Nový rok.

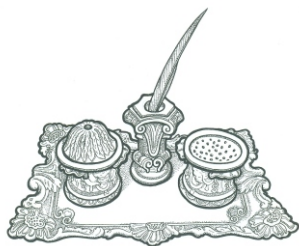
Ve znaku Schwarzenberků najdeme rodové barvy — bílé a modré pruhy a nejtypičtější rodový symbol - hlavu Turka, kterou klove havran. Tento symbol obdržel jeden z příslušníků rodu na konci 16. století za účast ve vítězné bitvě nad Turky. **Hlava Turka s havranem** byla ve schwarzenberských sídlech postupně zapojována do nejrozmanitějších typů výzdoby. Najdeme ji na architektuře, nábytku i užitkových předmětech.

Poznáte, k čemu sloužila drobná porcelánová věc na stole v Předpokoji pana knížete, kde čekaly návštěvy? Najdete hlavu Turka v Třeboni i na dalších místech?

Obrazy, které zdobí Předpokoj knížete, prozrazují, že Schwarzenbergové byli velcí milovníci zvířat, zvláště psů a koní. Pro smečku psů měli dokonce i speciální kuchyni!

Při čistění obrazových rámců se mi obrázky popletly. Poradíte mi, který obrázek k jakému rámu patří? Napište do rámců název správného obrazu.

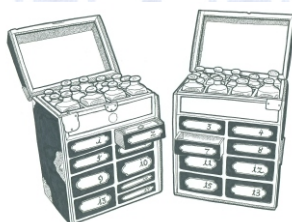
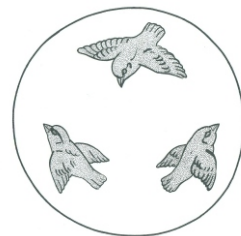

Na psacím stole v pracovně pana knížete je opravdu hodně věcí, které byly spíše suvenýry než praktické pomůcky. Jeden předmět byl ale pro knížete určitě užitečný při jeho každodenním úřadování. Pro vyřizování korespondence neměl ani počítač, ani psací stroj, dokonce ani propisovačku nebo plnicí pero. Psát se muselo perem, namáčeným do inkoustu. **Psací souprava** obsahovala proto nádobku na odkládání pera, kalamář na inkoust a posýpátko s jemným pískem. **Najděte jednotlivé části na obrázku! Víte k čemu sloužilo posýpátko?**

Po napsání textu inkoustem bylo ještě vlhké písmo posypáno, aby se inkoust rychleji vysušil a zatvrdil.

Už jsem vám prozradila, že Schwarzenbergové jezdili do Třeboně v době vánoční. Pan kníže měl s tímto ročním obdobím spojenou zvláštní zálibu: sbíral porcelánové „**vánoční talíře**“, které se vyráběly v Kodani. Každý rok byl vyroben talíř s jinou výzdobou a pan kníže je sbíral skoro třicet let. Svou sbírku měl vystavenou na stěnách své ložnice.

Najdeš v ložnici vyobrazený talíř se třemi ptáky? Máte vy nebo někdo z vašich přátel a příbuzných také nějakou sbírku?

V ložnici měl pan kníže uloženou jednu starožitnost po předcích, která byla původně velmi praktická na cesty.

Poznáte, co ukrývala dvoudílná krabice? Vozila se v kočáře nebo na koni pro případ nemoci nebo nehody.

Byla to cestovní lékárnička.

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISTE
V ČESKÝCH RUDEJNÍCH

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinschaft mehr verbindet. Společně budujeme více.

Jihočeský kraj

V Kabinetu (soukromé pracovně) paní kněžny mě na první pohled zaujala čtyřboká nádoba z čínského porcelánu s otvory ve víku. Něco z ní voní! Dozvěděla jsem se, že uvnitř jsou sušené rostliny, které svou vůní osvěžovaly vzduch v místnosti. Oblíbené byly odedávna růže, levandule nebo citrusy.

Které květinové a rostlinné vůně máte rádi vy?

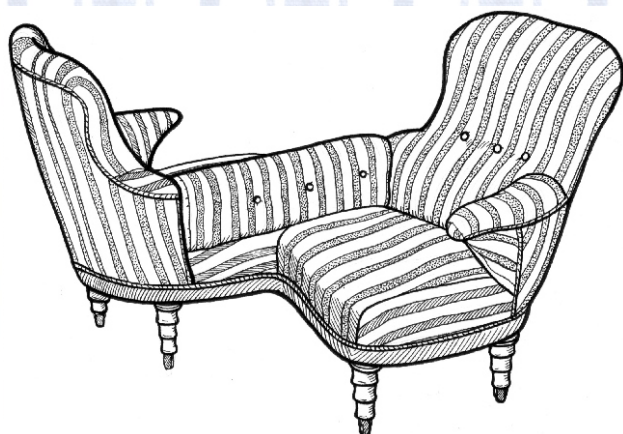

Mezi nábytkem v Kabinetu je asi nejpozoruhodnější zvláštní pohovka u okna. Francouzsky se jí říká „chaise longue“ (čti šezlong) a to znamená „dlouhá židle“.

Nebo byste pro ni našli jiný přiléhavější název?

V každém případě je to báječné místo pro lenošení, čtení pěkných knížek nebo poslouchání příjemné hudby.

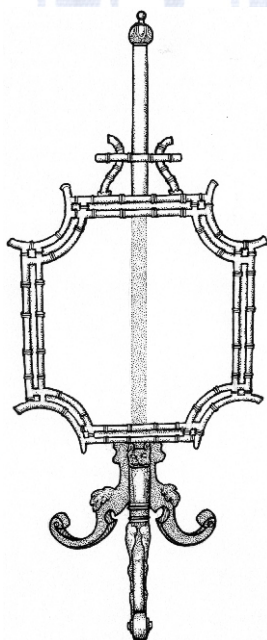
Dávejte dobrý pozor, ve které další místnosti najdete druhou „dlouhou židli“.

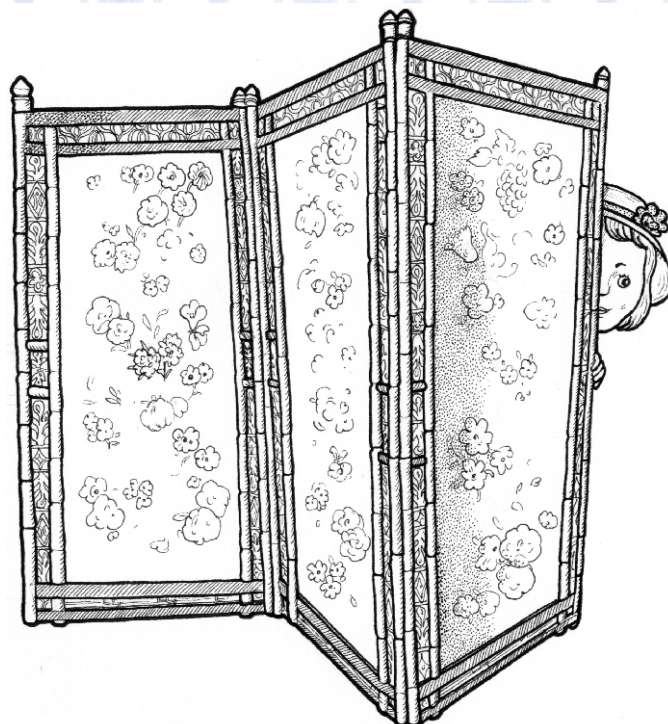
Salon paní kněžny je určen hlavně pro návštěvy hostů a ti si chtějí popovídat. Větší společnost si sedne ke stolku s pohoštěním, pro důvěrný rozhovor ve dvojici je připraven další pozoruhodný kus sedacího nábytku: dvousedadlové křeslo, které má přiléhavé české jméno „klevetník“.

Pokud někdo z hostů potřebuje trochu soukromí, třeba na malou úpravu garderoby, může se ukrýt za přenosnou zástěnu — **paraván**.

Hledejte a přemýšlejte, kde jsou ve schwarzenberských pokojích další paravány.

Na stolku v Ložnici paní kněžny je také miniparaván. Stojánek s osmibokým rámečkem se používá jako **stínítko** k rozptýlení ostrého světla plamene svíčky. Schwarzenberkové zavedli sice do zámku elektřinu už na počátku 20. století, ale při podvečerním posezení v soukromí se svíčkami svítí často.

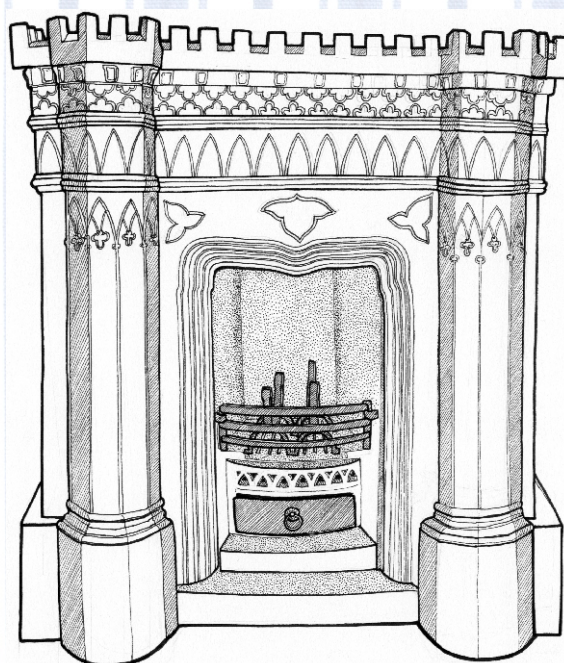
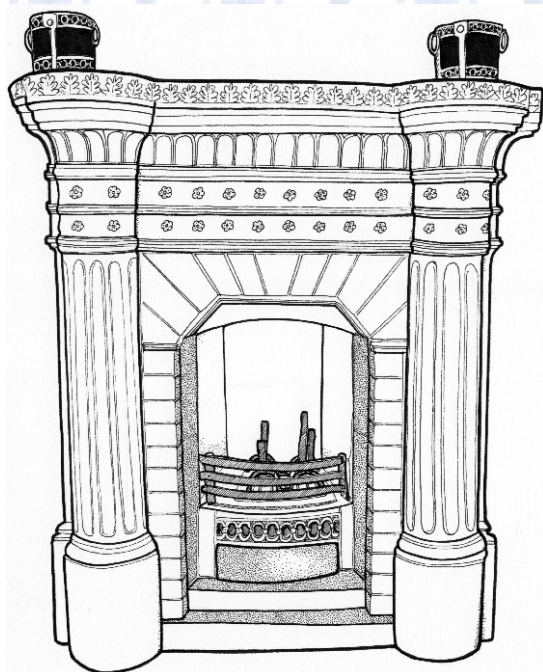

Přestože bylo ve schwarzenberských pokojích na třeboňském zámku od počátku 20. století moderní elektrické osvětlení, vybavení pro osobní hygienu zůstalo dost staromódní. Nebyla tady koupelna a toaleta byla jen na chodbě. Nezapomeňte si ji prohlédnout na konci prohlídky!

Paní kněžna má pro svou každodenní hygienu vybavení přímo v ložnici. Do malého **umyvadla** na stolku přináší komorná (moje maminka Rozálie) teplou a studenou vodu ve džbancích. Vedle džbanců stojí **miska s víčkem na mýdlo**, **krabičky na pudr**, **podlouhlá miska na kartáče a hřebeny** a **nádobka na prášek pro čištění zubů**.

Záchod je na studené chodbě, proto je v kněžnině ložnici pro každý případ připraven také nočník.

Chodby jsou v zimě hodně chladné, ale v pokojích je teploučko. Jsou vytápěné **skotskými krby**. Tenhle zvláštní druh topných těles funguje buď jako krb (do topeniště se tedy přikládá dřevo přímo z místnosti) nebo jako kamna (do nich se přikládá dřívky z chodby).

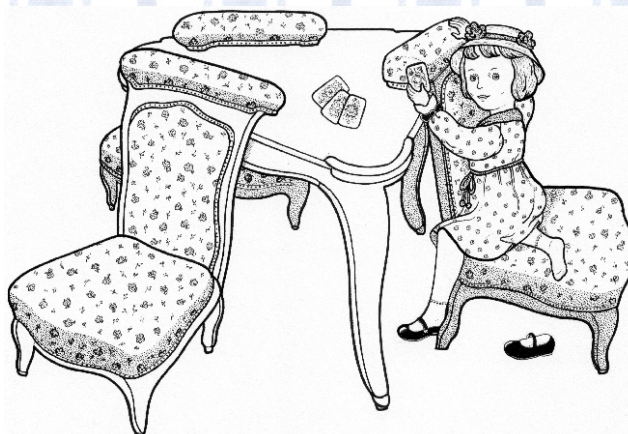

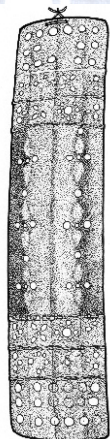
Pokud se skotský krb používá jako kamna, není v místnosti žádný popel a špína. Vytápí se malými briketkami ze sušené rašeliny, které se jmenují **borky**.

Proč se právě v Třeboni topí borkami?

Poznáte, do kterých pokojů patří krby na obrázcích?

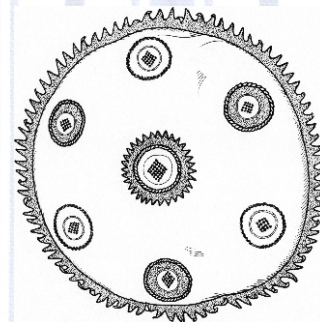
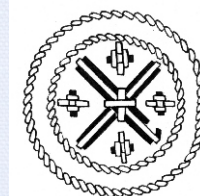
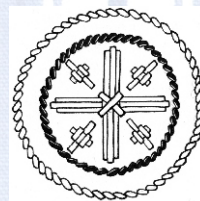
V prvním Pokoji princů (knížecí děti mají totiž tituly princ a princezna) jsou u trojúhelného stolku další divné židle. Anglicky se jim říká „cockfight“ (čti **kokfajt**), což znamená bojovný kohout. Na židlích se buď jedním kolenem klečí nebo sedí obkročmo, o horní opěradlo se pohodlně opírou obě ruce. Princové a jejich přátelé hrají u stolku různé společenské hry, nejčastěji karty.

Druhý pokoj princů připomíná exotickou Afriku. Poslední generace Schwarzenberků proslula jako milovníci safari, kteří koupili farmu v Keni. Pro potřeby zemědělských prací na farmě byla v Keni českými inženýry vybudována elektrárna, která stále funguje (prostě zlaté české ručičky!). Kníže Adolf nasbíral v Africe množství brouků, kteří jsou uloženi v Národním muzeu v Praze. Tady v Třeboni jsou africké zbraně — zvláště se mi líbí velký dřevěný štít, zdobený broušenými mušlemi, a kožené polštáře.

Patří k sobě vyobrazený polštář a ornamenty?

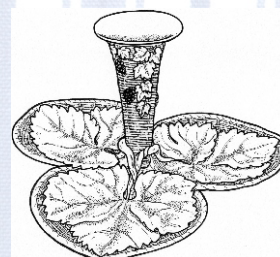
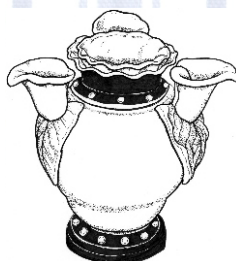
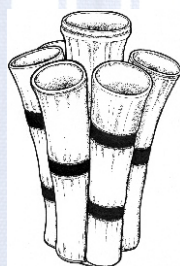

Jídelna se nejkrásněji rozzářila o Vánocích při štědrovečerní tabuli. Představte si, že tady v Třeboni nemají Schwarzenberkové k večeři kapra, ale podle francouzské módy ústřice a pstruha! Polévka se vždy servíruje v míse s poklicí, které se říká **terina**.

Pamatujete si ještě schwarzenberské rodové barvy? Co vám je v Jídelně připomíná?

Na polici vedle dveří se mi moc líbí barevné keramické vázy z Anglie, vytvořené podle různých rostlin. **Poznáte, jaké rostliny byly pro ně předlohou?**

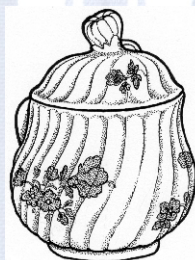
Bambus, kalie a vinná réva.

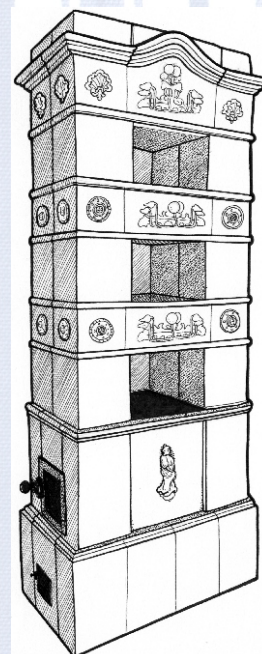
Poslední malé místnosti říkáme Přípravná, protože se tady dokončuje příprava jídla před servírováním na stůl v Jídelně. Kuchyně je o patro níž a pokrmy při cestě po studené chodbě někdy trochu vystydnou. K ohřívání slouží tři „komůrky“ v kachlových kamnech, proto se jim říká **komůrková kamna**.

Na rozloučenou vás upozorním na své oblíbené porcelánové, ručně malované **hrnečky s pokličkami**. Nejsou na dušičky, ale **na čokoládu!** Čokoláda byla dlouho velmi vzácná a drahá. Popíjela se pomalu z malinkých šálků opatřených víčky, aby nevystydl.

Máte po tajné návštěvě u Schwarzenberků na čokoládu taky chuť?

Nezapomeňte si po cestě zpět na chodbě všimnout dvířek na přikládání do kamen a toalety! A po celém zámku i městě hledejte další stopy po Schwarzenbercích!

Text a koncepce: Kateřina Cichrová
Grafická úprava: František Dolejš

Doporučeno pro 1. stupeň ZŠ